

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

Ίδρυτής και Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Εκδότης και Διαχειριστής: ΧΡ. ΓΑΝΙΑΡΗΣ & ΣΙΑ

Ταχυτικοί συντάκτες: ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ, ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΡΟΡΙΤΗΣ, Γ. ΦΤΕΡΗΣ, ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ, ΠΑΝΟΣ Α. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:

Κ. ΓΑΝΙΑΡΗΝ & ΣΙΑν Σοφοκλέους 3, ΚΗΡΜΑΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για την Ελλάδα

δρ.	20	τό χρόνο.
>	10	το εξάμηνο.
>	5	το τρίμηνο.

Για την Αγγλία και Αίγυπτο

£	1	τό χρόνο
£	0,10	το εξάμηνο

Για την Αμερική

\$	5	τό χρόνο
\$	3	το εξάμηνο

Και για τα άλλα μέρη ανάλογα

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ, καιρός πιά, ὦ πανέλληνές μου, δίχως να λιγοστέψει ὁ βασιλικός μας οίστρος, να παίρνουμε να θρίζουμε τὸ Βενιζέλο προδότη. Δὲν ἀξίζει. Θὰ μᾶς γελοῦν, ὄχι οἱ ξένοι, — τοὺς ξένους, τοὺς κουτοφράγκους, ποῖος τοὺς λογαριάζει πιά; Αὐτούς, μὲ τὴν τελευταία ἐκλογή μᾶς τοὺς κατακουρευιάσαμε πιά μιὰ γιὰ πάντα, — θὰ μᾶς γελοῦνε λοιπὸν ὄχι πιά οἱ ξένοι, μὰ μερικοὶ δικοὶ μᾶς, πὸν τὰ βλέπουν ἀνάποδα τὰ πράγματα. Ἄν ἐπιμένουμε νὰ τονέ λέμε τὸ Βενιζέλο προδότη, τοῦτο σημαίνει πὸς μερικὲς λέξεις ἀρχίσανε νὰ χάνουνε στὶς ἡμέρες μᾶς τὴ σημασία τους. Γιατὶ, πὸς μπορούμε νὰ πῶμε προδότη ἕνα χριστιανό, πούφερε τὰ σύνορά μᾶς μερικὲς ὥρες ὄξω ἀπὸ τὴν Πόλη; Ἄν ἔχουμε ἄδικο, νὰ μᾶς συμπαθάτε. Ἄνθρωποι εἴμαστε καὶ μεῖς καὶ μπορεῖ νὰ λήφτου με κι ὄξω.

ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ μᾶς πολῦτιμος, πὸν ὑπογράφεται «Αἰσωπος», μᾶς ἔταξε πὸς θὰ μᾶς στέλνει κάθε βδομάδα κ' ἕνα παραμῦθάκι γιὰ τὴ στήλη τούτη. «Παραμῦθάκι, ὅμως, λείει, χωρὶς ἐπιμῦθιο, γιὰ νὰ μὴ σκανταλιζεταὶ κανεὶς. Τὸ ἐπιμῦθιο τὸ βγάζει καθένας σύμφωνα μὲ τὸ γούστο του». Κι ἀρχινᾶει ἔτσι:

Μιὰ φορὰ ὁ Σουλτάνος διάλεξε κάποιον γιὰ βεζύρη του, κ' ἔστειλε σπῆτι του μουσικὲς, στρατὸ, μεγιστάνες γιὰ νὰ τὸν παραλάβουν καὶ νὰ τὸν φέρουν τιμητικὰ στὸ παλάτι. Πήγανε λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ σπῆτι του, τὸν ντύσανε στὰ χρυσά, τονέ βάλανε μπροστὰ, καὶ τὸν ἀκολουθοῦσαν αὐτοὶ ἔωπίσω μὲ μουσικὲς καὶ μὲ ζῆτω. Σὰ φτάσανε στὸ παλάτι, κάτι μεγάλο εἶδαν

νὰ γίνεται. Ἕνας κουρελλιασμένος καταμουτζουρωμένος καὶ καταδαρμένος κατέβαινε τὶς μαρμαρένιες σκάλες τοῦ παλατιοῦ, κὶ ἀπὸ πίσω του ἀσκέρι ξεφρενιασμένο, ἀφρισμένο, τὸν ἔβριζε προδότη! πουλημένο! τοῦ χτυποῦσε γκαζοτενεκέδες, τοῦ πετοῦσε κατὰ κέφαλα σαπιολέμονα, κλούβια ὠγὰ κὶ ἄλλα τέτια, καὶ μὲ γιούχα καὶ σπρωξιές τονέ βιάζανε νὰ κατέβει δυὸ-δυὸ καὶ τρία - τρία τὰ σκαλοπάτια.

— Ποῖος εἶν' αὐτὸς ὁ φουκαρᾶς; ρωτᾶει ὁ βεζύρης.

— Εἶναι ὁ προκάτοχός σου, ὑψηλότητα, τοῦ λένε. Εἶναι ὁ ἔρμος πὸν ἴσαμε τούτη τὴν ὥρα εἶτανε βεζύρης.

— Καὶ γιατί τὸν κάνουν ἔτσι; ξαναρωτᾶει.

— Μὰ, μιὰ καὶ δὲν εἶναι πιά βεζύρης... τοῦ ἀπάντων.

Τρομαγμένος ὁ καινούργιος βεζύρης, βγάζει τὰ χρυσὰ τὰ ρούχα, τοὺς τὰ παρδίνει καὶ φεύγει, λέγοντάς τους.

— Γειά σας! Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμὴ, μὰ δὲν τὸ θέλω, τὸ φοβάμαι, τὸ βεζυριλὶ πᾶς....

ΚΑΤΑ θετικὲς πληροφορίες, πὸν ἔχει ὁ «Νουμάς», ἡ παραίτηση πὸν ἔδωκαν οἱ κ. κ. Δελμούζος, Τριανταφυλλίδης καὶ Γληνός, εἶναι διατυπωμένη ἔτσι:

Πρὸς τὸ Σεβαστὸν Ὑπουργεῖον ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Κύριε Ὑπουργέ,

Ἐπειδὴ ἡ ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ τῆς Παιδείας ὑπηρεσία μου συνδέεται ἀναποσπᾶστος μὲ ὀρισμένον πρόγραμμα γλωσσικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως, τὸ ὁποῖον ἀπὸ τριῶν καὶ πλέον ἐτῶν ἐφηρημόζετο ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῶν Φιλελευθέρων καὶ ἐπειδὴ δὲν δύναμαι νὰ γνωρίζω ἐὰν ἡ Σεβαστὴ Κυβέρνησις πρόκειται νὰ συνεχίσει τὸ πρόγραμμα τοῦτο, ἐπιθυμῶ νὰ διευκολύνω Ὑμᾶς εἰς τὴν λήψιν σχετικῆς ἀποφάσεως, λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ υποβάλω τὴν ἀπὸ τῆς θέσεώς μου παραίτησίν μου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5 Νοεμβρίου 1920.

Ἐπίσης, ὕστερα ἀπὸ τὸ ἄρθρο, πὸν δημοσίευσεν τὴν Κυριακὴ 8 τοῦ Νοέμβρη ἡ «Πολιτεία Ἀθηνῶν», μὲ τὸν τίτλον «Νὰ μὴ χαθῆ ὄ,τι ἐκερδήθη», καὶ πὸν τυπώσαμε καὶ μεῖς στὸ περασμένον φύλλο μας, οἱ κ. κ. Δελμούζος, Τριανταφυλλίδης καὶ Γληνός ἔστειλαν στὸ Διευθυντὴ τῆς «Πολιτείας» κ. Νικολοῦδὴ τὸ ἀκόλουθο γράμμα:

Ἀξιότιμε κ. Νικολοῦδη,

Θεωροῦμε χρεὸς μᾶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσουμε θερμὰ γιὰ τὸ χτεσινὸ σας ἄρθρο, ὄχι γιατί θεωροῦμε τὴν ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση ἔργο δικό μας, παρὰ γιατί, σὺν ἐργάταις τῆς, τὴν ποιοῦμε καὶ ἔχουμε ἀπόλυτη πίστη στὴν ἐθνικὴ τῆς ἀποστολή. Καὶ μὲ τὴνεὐκαιρία αὐτῆς σᾶς δηλώνουμε πὸς κ' ἔξω ἀπὸ τὴν δημόσια ὑπηρεσία εἴμαστε πρόθυμοι νὰ βοηθήσουμε μ' ὅσας μᾶς τὶς δυνά-

μεις την Κυβέρνηση που θα ήθελε να διατηρήσει το έργο αυτό και να το συμπληρώσει.

Ἡ Κυβέρνηση δέχτηκε την παραίτηση τῶν προσώπων, πού ἐργάστηκαν στο Ὑπουργεῖο με τὸ πρόγραμμα τῆς γλωσσικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς μεταρρύθμισης.

Μὰ δὲν ξαίρομε ἀκόμα ἂν θὰ κρατήσῃ τὰ νέζ διβλία ἢ θὰ ξαναφέρει τὰ παλιά.

Ἐμεῖς ξανασυσταίνομε νὰ μὴ βιαστεῖ τὴν ἀπόφασή της, ἂν καὶ οἱ νέαι τμηματάρχες τοῦ Ὑπουργείου δηλώνουν σ' ὄλο τὸν κόσμο, πὼς θὰ ξεκαθαρίσουν τὸ «μαλλιاریκὸν ἄγος». Νὰ μὴ βασκαθοῦνε !

ΑΠΟ ΒΔΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΔΟΜΑΔΑ

ΠΡΩΪΝΟΙ ΠΕΡΙΠΑΤΟΙ

— Δὲν ἔχομε ποιητὲς σήμερα... δὲν ἔχομε νέους... δὲν ἔχομε ἰδεολόγους... δὲν ἔχομε τίποτα, τίποτα !

Ἢι ὁ φίλος μου ὁ ἠλικιωμένος, ὁ μεσόκοπος, ὁ σκεδὸν γέρος, με τὸν κατήφορο πούχε πάρει, τὸβλεπα, πὼς σιγά - σιγά θὰ μοῦλεγε πὼς δὲν ἔχομε κι ἀνθρώπους.

— Κι αὐτὸ βέβαια, κι αὐτὸ ! πρότεσε με πείσμα, γερωντικὸ πάντοτε, σὰν τάπο-δύμησα καὶ τοῦ τόπα.

— Οὔτε ἀνθρώπους δὲν ἔχομε, βέβαια !... Πήγαινε κανένα πρῶτὸ στο Βασιλικὸ περιβόλι καὶ θὰν τὸ δεῖς κι αὐτό. Ἐγὼ πηγαῖνω κάθε πρῶτὸ, ταχτικά, ἐκεῖ. Μὰ θρέχει, μὰ λυσσάει ὁ βοριάς, μὰ ὁ κόσμος νὰ χαλνᾷ, θὰ πάω κεῖ, θὰ κάμω τὴ βόλτα μου, θὰ περάσω, ἔστω κι ἀπὸ τὴ μιὰ πόρτα στὴν ἄλλη... Τέχω τάμα αὐτό... τάμα στὸν ἀνθρωπισμὸ μου... με νιώθεις... Τὸ ψυχικὸ αὐτὸ λουτρό νὰν τὸ κάνω κάθε πρῶτὸ — καὶ μ' ὀφελεῖ σημαντικά, ἀφάνταστα, πλῆστεψέ με ! Μ' ὄση μοῦχλα καὶ μ' ὄση τζαναμπετιὰ κι ἄ θγαίνω ἀπὸ τὸ σπῆτι μου, παίρνοντας τὸ λουτρό αὐτὸ τὸ πρῶτὸ. Ξαναγεννιέμαι... γίνουμαι ἄλλος ἀνθρώπος... Νιώθω μιὰ φρεσκάδα καὶ στὴν ψυχὴ μου καὶ στὸ μυαλό μου. Δουλεύω με κέφι, ἀγαπῶ ὄλο τὸν κόσμο... Τούτῃ τὴν ἐποχὴ μάλιστα, τὸ Βασιλικὸ περιβόλι, με τὰ χρυσαφένια φύλλα, τὰ χυνορωριάτικα, καὶ με τὸ συγνεφιασμένο, τὴς περισσότερες αἰγίνες, καιοῦ, εἶναι ἀληθινὴ πνευματικὴ καὶ ψυχικὴ κολυμπήθρα τοῦ Σιλωάμ... Κι ὅμως, θὰ με πιστέψεις ; Κάθε πρῶτὸ πού περνῶ ἀπὸ κεῖ μέσα, μοναχὰ τοὺς φύλακες βλέπω καὶ, πού καὶ ποῦ, κανένα κοριτσάκι πού, περνώντας βιαστικά βιαστικά, ἀπὸ τὴ μιὰ πόρτα στὴν ἄλλη, πηγαίνει στο σκολεῖο του ἢ στὴ δουλειά του. Καὶ κανέναν ἄλλον, ... κανένα... Πῶναι οἱ νέοι ;... πῶναι οἱ ποιητὲς ;... πῶναι οἱ ὄνειροπόλοι ;... πῶναι ;...

— Στὸ κρεββάτι τους...

— Μὰ γι' αὐτὸ δὲν ἔχομε οὔτε νέους, οὔτε ποιητὲς, οὔτε τίποτα... τίποτα... Τὸ κρεββάτι τοὺς μαρταίνει, τοὺς σαπίζει, τοὺς μονηλιάζει καὶ τὸ μυαλό καὶ τὴν ψυχὴ... Κι ὅμως δὲ θὰ φορούσανε, τὸ ἐναντίο, θὰ ζωντάνευαν καὶ θὰ δυνάμωναν ὑπερβολικά, ἂν τὰρίνανε μιὰ ὄρα νοριότερα τὸ κρεββάτι, καὶ πρὶν πᾶνε στὴ δουλιὰ τους, γαίρνανε τὸ ψυχικὸ αὐτὸ λουτρό... Μὰ δὲ θαρρεῖσαι !... Θαρρεῖς πὼς ὄλοι εἶναι σὲ θέση νὰ κουβεντιάουν με τὰ δέντρα καὶ τὰ πουλιά ;... Ὅλοι τὴν ξαίρουν τὴ γλώσσα τους ;...

Κι ὁ ἰδιότροπος γέρος μ' ἄφισε, γεμάτος ἀνογογή-τση καὶ κουνώντας τὸ κεφάλι του.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

«Ο ΔΙΓΕΝΗΣ ΑΚΡΙΤΑΣ»

Τὸ καινούργιο ἀναγνωστικὸ διβλίο τῆς πέμτης τάξης τοῦ Δημοτικῆς σκολεῖου, γραμμμένο στὴ δημοτικὴ γλώσσα ἀπὸ τὸν Ἀντρέα Καρχαβίτσα καὶ τὸν Ε. Παπαμιχαήλ, ἔχει γιὰ θέμα του τὰ ἱστορικὰ τοῦ Διγενῆ Ἀκρίτα. Με τὴν εὐκαρίαν τούτῃ, ὁ μικρὸς μαθητὴς, μπαίνει μεθοδικὰ στὴ ζωὴ τῆς Βυζαντινῆς ἐποχῆς, παίρνει τὴν ψυχὴ καὶ τὸ νόημά της καὶ ὀπλιζεται με γνώσες πολύτιμες, τοῦ ὡς τὰ τώρα εἶτανε ἄγνωστες, ἀκόμα καὶ ὁ ἕνα τελειόφοιτο τοῦ Γυμνασίου. Τὸ διβλίο τούτο, ὅσο κι ἂ στέκεται βέβαια κάπως μακριὰ ἀπὸ τὴς συνειδησμένες πατριδολατρικῆς ἀκρότητες, ὅμως στὴ βάση του ἀκολουθεῖ, τὸ ἐθνικιστικὰ στενὸ, ἐπίσημο πρόγραμμα τοῦ Κράτους, καὶ φρονισκὰ δὲν μπορούσε παρὰ νὰ εἶν' ἔτσι, γιὰ νὰ ἐγκριθεῖ ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας.

Γιὰ τούτο, θαρροῦμε, πὼς γιὰ τὴ μεταβατικὴ τούτῃ ἐποχὴ πού περνοῦμε, ὁ «Διγενῆς Ἀκρίτας», θὰ εἶτανε ἕνα καλὸ ἀναγνωστικὸ, ἂν οἱ δύο λόγοι πού τὸ γράφανε προσπαθοῦσανε νὰ δώσουνε στοὺς παιδὶ νὰ νοιώσει πὼς οἱ ὑπεράνθρωποι ἡρώσμοι τοῦ Διγενῆ, στέκονται καθαρὰ παραμύθια, τοῦ παλιοῦ ἐκείνου καιροῦ, πού νομίζανε πὼς ἡ ἀτομικὴ ἀντρεία, δηλαδὴ ἡ ἵσχυς καὶ ἡ ἐπιβολὴ τῆς βίας τοῦ ἐνὸς εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀνθρώπων ἄρετῃ. Φαίνεται ὅμως πὼς στὴν ἀφήγησιν τοῦ μύθου, ἀκολουθήσανε ὅσο μπορούσανε πιστὰ τὰ μεσαιωνικὰ κείμενα τοῦ ὁμώνυμου ἐπικοῦ ἔργου, καὶ τὰ δημοτικὰ τραγούδια τοῦ Ἀκριτικοῦ κύκλου, πού παρασταίνουνε ἀνεπιφύλακτα τὸ μυθικὸ ἥρωα, σὰν ἕνα νέο, Βυζαντινὸ, Ἡρακλῆ. Ἔτσι σταθήσανε πὸ σύμφωνοι στὰ σκόπια ἰδανικὰ τῆς ἀστικοστρατιωτικῆς πατρίδας, καὶ τραβώντας τὴν Κρατικὴν στράτα τῆς παιδαγωγικῆς, παραστρατίσανε ἀπὸ τὸ πλατύτερο κι ἀνθρωπιστικότερο νόημα αὐτῆς τῆς παιδαγωγικῆς.

Κι ὅμως τὴ στιγμὴ τούτῃ, τοῦ πντοῦθε ἀκούγονται φωνὲς θυροκόλακων, γιὰ τὴ δημοτικιστικὴ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμιση, — ἀδιάφορο ἂν αὐτὴ δὲν ἔγινε με τὸ γοργό, ἐπαναστατικὸ καὶ ἀποφασιστικὸ βήμα πού ἔπρεπε, — δὲ θὰ εἶτανε παράταιρο νὰ ξεχωριστεῖ, ὅπως ἀξίζει, ἡ πρόδοδος πού σημειώνονταν ἀναγνωστικὰ τῆς ἀράδας τοῦ «Διγενῆ», ἂν μάλιστα γίνουνη σύγκρισιν με τὰναγνωστικὰ ἐκεῖνα πού κυκλοφοροῦσανε προωτήτερα στὰ σκολεῖα, καὶ τὰ θλίβανε, με τὴν κατάλληλην σεμνοτυφίαν τους, με τὴν ἀνακατωμένη τους καθαρεύουσα, με τὴν ἀδιαφορίαν τους γιὰ